

<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-4-10>

УДК 339.9:[001.895+330.341.1]

JEL E20, F15, F43, F62

В. З. Запужляк, М. А. Живко

Глобальний економічний прогрес в умовах фрагментації світу

Розглянуто особливості розвитку світової економіки в умовах фрагментації та її вплив на глобальний економічний прогрес. Розкрито міждисциплінарний характер фрагментації світової економіки. Аргументовано, що для світової економіки, яка після десятиліть поглиблення економічної інтеграції перебуває в кризовому стані, вплив фрагментації на економічний прогрес є негативним. Досліджено концептуальні підходи до геополітичної ролі та економічного потенціалу акторів, залучених до процесів забезпечення глобальної економічного прогресу. Проаналізовано фрагментацію та її зв'язок з процесами регіоналізації у світовій економіці. Зазначено, що розрив торговельних зв'язків найбільш негативно вплине на країни з низьким рівнем доходу. Виявлено, що фрагментація посилилася під впливом кризових явищ, зокрема світової фінансової кризи 2008-2009 рр., торговельних війн, санкційної політики, дезинтеграційних процесів в ЄС, пандемії COVID-19 і війни росії в Україні. Розкрито функції міжрегіональної взаємодії. Зазначено, що інституціоналізація глобальної системи сприяє розширенню повноцінної співпраці, формуванню принципів і правил взаємодії, а також пошуку оптимальних шляхів вирішення глобальних проблем і ефективнішого поєднання ресурсів залучених сторін. З огляду на теми глобалізації проаналізовано глобальний експорт потоків товарів, послуг і фінансів.

Ключові слова: глобальний економічний прогрес, фрагментація світової економіки, економічний розвиток, глобалізація, кризи, регіональна інтеграція, глобальні ланцюги поставок, інтеграція, регіоналізація.

Постановка проблеми. За останнє десятиліття глобальна економіка пережила численні кризи, які накладаються одна на одну, тому все частіше йдеться про полікризи, які є складними в прогнозуванні та негативно вплинуть на економічний прогрес. Наприкінці ХХ ст. глобалізація об'єднала країни навколо спільних проблем і пошуку шляхів розв'язання їх. Водночас регіональна інтеграція перетворилася на вагомий детермінанту глобалізаційних процесів. Безсумнівно, у контексті наукових дискусій щодо основних характеристик трансформації сучасної глобальної політичної системи і глобальні, і регіональні дослідження залишаються актуальними, особливо з огляду на те, що процеси регіоналізації набули статусу самостійного рівня аналізу, а геополітика та геоekonomіка набули принципово нового потенціалу впливу на глобальні процеси. Це пов'язано з прискореним розвитком регіоналізму та регіоналізації в постбіполярну епоху, які розглядаються як етап глобалізації, а також як основний аргумент антиглобалізму. Кризові явища сприяли тому, що інтенсифікуються міжрегіональні процеси, до яких дедалі більше залучаються цілі регіони та окремі країни – центри нової поліцентричної глобальної системи, що формується в новому форматі. Посилення глобальної політики на регіональному рівні, поглиблення співпраці в межах міжнародних регіонів і за їхніми межами, об'єднання традиційних регіонів у макрорегіональні кластери та формування впливових міжрегіональних коаліцій свідчать про нову якість процесу глобалізації, адже так країнам простіше досягати окреслених завдань для економічного прогресу. Ці та інші фактори призвели до того, що регіони не лише отримали самостійний рівень аналізу, а в деяких випадках набули певних дій зі своєю специфікою [1].

Аналіз останніх досліджень. Проблематика глобального економічного прогресу та фрагментації світової економіки стали предметом наукових розвідок багатьох

© В. З. Запужляк, М. А. Живко, 2022.

вітчизняних і зарубіжних дослідників, зокрема А. Андрющенка [2], Л. Антонюк [3], С. Баріентоса [4], Г. Башнянина [5], Дж. Гвартні [6], Г. Джереффі [7], А. Кузуліто [8], Д. Лук'яненка [9], О. Плотнікова [10], А. Поручника [11], Р. Строупа [12], А. Філіпенка [13], Дж. Джереффі [14], О. Швиданенка [15], Й. Шумпетера [16] та ін.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених дослідженню теоретичних засад глобального економічного прогресу, деякі питання зазначеної проблематики залишаються малодослідженими, потребуючи подальшого вивчення. Зокрема, ідеться про визначення особливостей і тенденцій фрагментації світової економіки, що посилюється після десятиліть поглиблення економічної інтеграції.

Метою статті є дослідження впливу фрагментації світової економіки на глобальний економічний прогрес.

Основні результати дослідження. Наукові дискусії активно фокусуються навколо питання диференціації глобального простору в площині міжнародної взаємодії та глобального управління, яке традиційно поділяється на три рівні: двосторонній, регіональний і глобальний. У науці про міжнародні відносини пріоритет у дослідженнях традиційно надається першому із цих рівнів. Вивчення «глобального» стає об'єктом дослідження в глобалістиці, залишаючи кореляції з іншими рівнями невивченими. У контексті міждисциплінарного підходу до глобального економічного прогресу, урахуваючи процеси регіоналізації, дослідження на регіональному рівні значно зросли, активізувалися «транс-національні» дослідження і сформувалися нові перспективи для міжнародних студій. Водночас більшість досліджень залишають поза увагою практику міжрегіонального розвитку заради глобального прогресу, яка, можливо, є «найновішою» практикою і тому має менше емпіричних доказів (порівняно з іншими рівнями та напрямками глобальної політики). Поширення практики «нового регіоналізму», дискусії щодо ефективного глобального управління, пошук нових форм обміну в невизначеному та нестабільному світі, а також якісно новий розвиток міжрегіонального співробітництва та поява масштабних міжрегіональних «мегапроектів» набувають особливої актуальності.

Ураховуючи геополітичну роль і економічний потенціал акторів, залучених до процесів забезпечення глобального економічного прогресу, а також складну діалектику мегатрансформацій у сучасній світовій політиці – глобалізації та фрагментації, відкритого регіоналізму та ізоляції, інтеграції та дезінтеграції, демократизації та дедемократизації, у глобальній політиці відбуваються процеси, схожі на коливання маятника – від стабільності до хаосу.

До проблем фрагментації все частіше звертаються дослідники, пов'язуючи її появу з процесами регіоналізації. Дедалі більша роль регіонів у світовій політиці та феномен регіону загалом, особливо з огляду на формування різних типів функціональних регіонів, демонструє важливість регіональних досліджень сьогодні [17].

В економіці фрагментація означає організацію виробництва на різних стадіях, які розподілені між різними постачальниками, часто розташованими в різних країнах. Тому товари, якими торгують фірми в різних країнах, здебільшого є компонентами, а не кінцевими продуктами. Кінцеві продукти можуть продаватися за межі регіону, в якому відбувається фрагментація (наприклад: країни Східної Азії продають свою кінцеву продукцію в Європі та США). Виробники в менш розвинених країнах займають позиції у виробничому ланцюжку, які додають меншу вартість кінцевому продукту. Їхнє завдання – «піднятися вгору» по транснаціональному виробничому ланцюжку. Виробничі ланцюжки часто є вертикальними ієрархіями, в яких мультинаціональні компанії можуть бути тими, хто продає кінцеву продукцію та встановлює стандарти виробництва для «менших» виробників. Така фрагментація є важливою складовою сучасної глобалізації [18].

Глобальна регіоналізація є фрагментацією глобального простору, який на практиці є трирівневою структурою – сукупністю суб-, мезо – та макрорегіонів, а поняття «регіон» постає як базовий елемент цієї трирівневої системи глобального світу. У цю структуру може бути вписаний і трансрегіональний рівень як комплекс зв'язків між регіонами різного рівня та їхніми окремими частинами [19].

Ю. Рюланд виділяє такі функції міжрегіональної взаємодії: інституціоналізація (institution-building); раціоналізація (rationalizing); формулювання порядку денного (agenda-setting), формування регіональної ідентичності (identity-building), баланс сил (balancing and bandwagoning), значення яких потрібно розвинути, урахувавши розширений підхід до розуміння феномена міжнародного трансрегіоналізму [20].

Інституціоналізація в глобальній системі сприяє розширенню повноцінної співпраці, формуванню принципів і правил взаємодії, а також пошуку оптимальних шляхів вирішення глобальних проблем і ефективнішого поєднання ресурсів залучених сторін. Міжрегіональне співробітництво передбачає розроблення нових норм і правил взаємодії, які балансують від гнучких до досить жорстких, оскільки Дохійський раунд СОТ зайшов у глухий кут через протиріччя між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються (зокрема, проекти ТТП і ТТІП, створення «нового покоління» зони вільної торгівлі у формі СОТ+ («WTO-plus», «WTO-X», «WTO-Extra», що передбачає ширшу сферу дії, ніж стандартний формат СОТ)), у спробі вийти з глухого кута шляхом пошуку нових стимулів для розвитку [21]. На думку економістів, такий крок може докорінно змінити характер міжнародного торговельного режиму, створивши традиційні групи (засновані на принципах СОТ) і прогресивні конгломерати [22] по всьому світу та послабивши світові багатосторонні інституції [23], оскільки «зростає занепокоєння щодо угод про преференційну торгівлю та ролі, яку вони повинні відігравати в системі багатосторонньої торгівлі» [24].

Отже, інституціоналізація співпраці на міжрегіональному рівні може внести елемент конкуренції у виборі напряму глобалізації та глобального управління. На думку деяких економістів, реалізація таких проектів, як ТТП (Trans-Pacific Partnership) і ТТІП (Transatlantic Trade and Investment Partnership), ще більше сповільнить переговорний процес у межах СОТ через фрагментацію торговельного режиму («балканізацію») та конфлікт правил між різними торговельними блоками, інтереси яких перетинаються [25]. Пошук партнерів для країн за межами регіонів є критично важливим, оскільки регіональна кон'юнктура сьогодні характеризується дезінтеграцією та фрагментацією, а теперішні регіональні інтеграційні схеми вимагають поживлення новими стимулами; окрім того, у всьому світі спостерігається занепад демократії [26].

Основні ризики деглобалізації пов'язані також з обмеженнями в торгівлі сировиною та високотехнологічними товарами, а повна зупинка таких потоків матиме негативний ефект. Для країн, що розвиваються, негативні наслідки процесу передусім пов'язані з обмеженнями на трансфер технологій, для розвинених – із зростанням витрат. Геоекономічна фрагментація посилилася під впливом кризових явищ, зокрема світової фінансової кризи 2008-2009 рр., торговельних війн, санкційної політики, дезінтеграційних процесів в ЄС, пандемії COVID-19 і війни росії в Україні.

Світовий поділ праці підвищив його продуктивність, проте ланцюжки поставок стали більш уразливими, видобуток багатьох ключових ресурсів сконцентрувався всього в кількох країнах, а виробництво змістилося до Китаю (на країну припадає 24% доданої вартості в промисловості, тоді як на США – 17%, а на ЄС – 16%). Зростання частки виробництва проміжних товарів у КНР також призвело до скорочення торговельних потоків через заміщення частини імпорту. Наслідком

глобалізації стало зниження трансакційних витрат і ціни на споживчі товари, швидша адаптація нових технологій, зближення рівнів доходів між країнами та навіть істотне зниження загального рівня бідності. Повна зупинка торгівлі енергетичними та високотехнологічними товарами між країнами загрожує скороченню глобального ВВП.

Скорочення торговельного обороту у світі негативно позначиться передусім на країнах, що розвиваються, і призведе до зниження рівня їхнього добробуту, вважають експерти. Для цих країн основні втрати будуть пов'язані з обмеженнями на трансфер технологій. Для розвинених країн перенесення виробництв дасть змогу знизити ризики, але призведе до збільшення витрат. Зміна ланцюжків поставок також може призвести до тимчасових шоків з боку пропозиції, оскільки підтримує зростання цін на сировинні товари та інфляцію загалом.

Ще одна складова фрагментації – заборони на іноземні інвестиції, а також операції злиття та поглинання в певних секторах. Подібні обмеження загрожують перспективою «глобальної розбіжності», що негативно позначиться на світовій економіці. Компанії ж все частіше замислюються про стійкість ланцюжків поставок, обираючи з огляду на політику уряду «дружні напрями» (така політика отримала назву *friend-shoring*).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) нещодавно звернув увагу на проблему посилення глобальної економічної фрагментації [25], тому дослідники зазначають, що «якщо зараз країни зможуть знайти способи об'єднатися навколо цих нагальних проблем, які виходять за межі національних кордонів і впливають на всіх нас, ми зможемо почати пом'якшувати фрагментацію та зміцнювати співпрацю» [25].

Фрагментацію можна розглядати як процес, у межах якого країни відступають від принципів глобальної інтеграції, зокрема економічної, незважаючи на прийняті зобов'язання. Зазначимо, що глобальна інтеграція була основною детермінантою глобального економічного прогресу після закінчення Другої світової війни, а питання безпеки та економічного відновлення сприяли процесам глобалізації. За таких обставин дієвими є регіональні економічні інституції, що розвиваються паралельно та в координації з міжнародними організаціями Бреттон-Вудської системи. Фрагментація глобального простору пов'язана також і зі зміною моделей співпраці між країнами з орієнтацією на регіональні ринки. Ці тенденції також посилюються через пандемію, коли було відсутнє сполучення на далекі відстані і потрібно було переглядати ланцюжки постачання. У 2022 р. дестабілізаційним фактором стало російське вторгнення в Україну, яке зосередило увагу політиків, урядів і міжнародних організацій на питаннях дієздатності багатосторонньої моделі глобальної економічної взаємодії та забезпечення колективної безпеки. В економічній площині це посилює усвідомлення важливості внутрішньої енергетичної та продовольчої безпеки. Такі зміни у форматі переходу від глобального до регіонального пов'язані також із хиткістю системи міжнародних інституцій, яка певною мірою була порушена зсередини ще наприкінці ХХ ст. через поляризацію інтересів її учасників, появою сильних акторів на економічній арені, дисбалансами в міжнародній торгівлі. Виклики в міжнародній торгівлі та її інституційному регулюванні формувалися протягом останнього десятиліття, бо через зовнішні виклики та обмеження в застосуванні тарифних обмежень країни вдавалися до численних заходів захисту внутрішнього ринку. Не завжди такі заходи дають відчутний результат, але мотивація запровадження їх завжди схожа – захист національного виробника. Прикладом може бути політика Президента США Д. Трампа, коли було запроваджено мита проти товарів з країн-торговельних партнерів, зокрема Китаю, Мексики, Канади, ЄС. Основні мотиви таких заходів полягали в тому, що «вони принесуть користь американським робітникам, особливо на виробництві; дадуть Сполученим Штатам важіль для

перегляду торгових угод з іншими країнами; потрібні для захисту американської національної безпеки» [26]. Ця протекціоністська політика була піддана жорсткій критиці через відхід від принципів міжнародної торгівлі та домовленостей забезпечення вільної торгівлі на глобальному рівні завдяки угодам та раундам ГАТТ / СОТ.

Економічна глобалізація спричинили швидку зміну міжнародного поділу праці та ролі країн, що розвиваються, які традиційно були постачальниками ресурсів, та економічно розвинених країн, які їх споживали. Однак під впливом процесів глобалізації ця схема дедалі більше перетворюється на фрагментовану систему місць. Попередня дихотомія країн (північ – південь; розвинені країни – країни, що розвиваються) змінюється дихотомією успішно інтегрованих у глобальну економіку місць і територій та маргіналізованих територій.

Залежно від ступеня інтеграції в глобальну економіку Ф. Шольц [27; 28] розрізняє три типи місць: місця, що видобувають ресурси та забезпечують дешеву робочу силу для масового виробництва (глобалізовані місця); місця, що поєднують виробництво високоякісних продуктів і високу концентрацію капіталу та ноу-хау (глобальні місця); місця, які не інтегровані в глобальну економіку (за винятком решти світу) (рис. 1). Для територій, які дуже

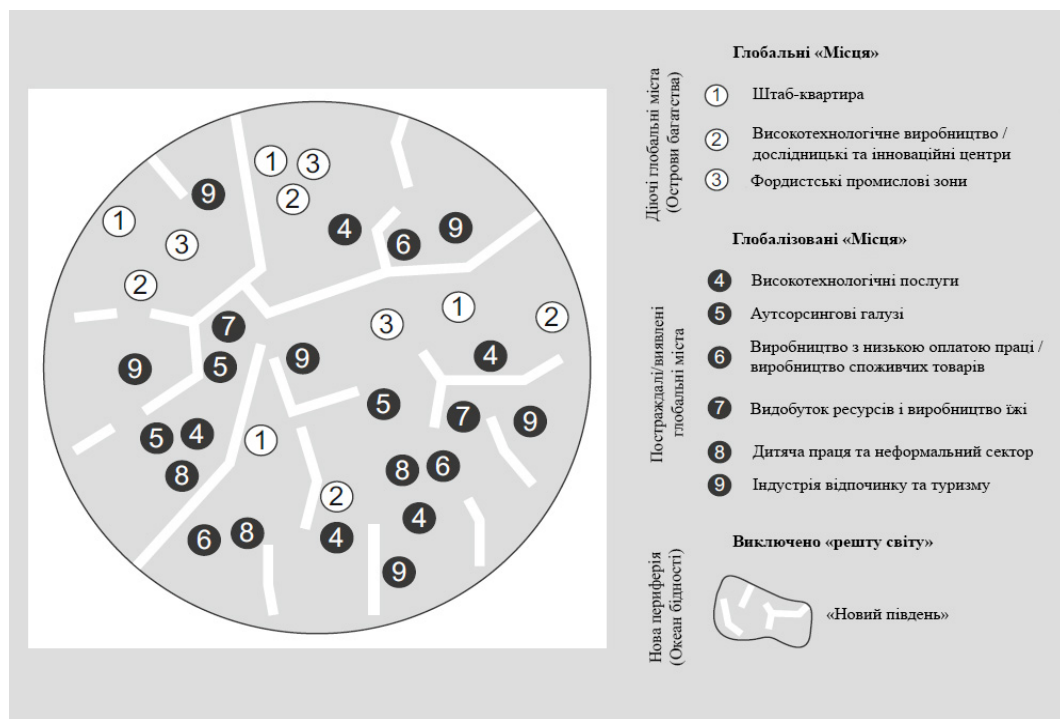


Рис. 1. Модель глобальної фрагментації на основі досліджень Ф. Шольца
Джерело: [27].

інтегровані у світову економіку, характерним є розташування штаб-квартири світових транснаціональних компаній, високотехнологічні виробничі зони, а також центри досліджень та інновацій. Вони є основними центрами глобальної економіки. Глобальні місця – це території, на які суттєво впливають глобальні процеси та визначають специфіку їхньої діяльності (наприклад: аутсорсинг промисловості, зони видобутку ресурсів, податкові гавані), а також неформальні

або низькооплачувані виробничі зони. Решта світу потрапляє в третю категорію – «нову периферію». Тут проживає більшість населення світу. Вони не роблять суттєвого внеску у світову економіку ні як виробники, ні як споживачі. Проте глобальне середовище є досить мінливим, тому міста чи навіть регіони можуть легко змінити своє місце в цій ієрархічній структурі. Особливо глобалізовані міста піддаються цьому процесу, оскільки вони підлягають зовнішньому контролю. Рішення про розміщення для аутсорсингових галузей, наприклад, приймаються в штаб-квартирах транснаціональних компаній, розташованих у всьому світі. Тому глобалізованим місцям завжди загрожують рішення поза їхнім контролем. Їхні функції можна легко замінити іншим місцем, навіть якщо воно перебуває в третій категорії: «виключена інша частина світу» [27].

Ця фрагментація може стосуватися не лише країн, але і їхніх інституцій, типу системи управління (державне, приватне, публічно-приватне), сфери проблем (від галузевих проблем до прав людини) та просторового масштабу (від двосторонніх, регіональних до глобальних). Тому фрагментація в глобальному управлінні для сталого розвитку стає проблематичною щодо досягнення поставлених завдань, коли спроможність урядів чи міжнародних організацій послаблюється в досягненні бажаних результатів, бо «на відміну від інших режимів глобального управління, таких як охорона здоров'я, торгівля та економічна політика, інституційній архітектурі навколишнього середовища бракує чіткості та узгодженості. Жодна організація не змогла стати лідером, щоб активно виступати за екологічні проблеми, забезпечуючи інтеграцію їх в економічну та соціальну політику. Міжнародні екологічні зобов'язання та діяльність поширені між багатьма організаціями» [29]. Сучасні дослідження сходяться на тому, що виникла об'єктивна потреба у створенні досконалішої, ефективнішої та більш узгодженої інституційної основи для управління сталим розвитком і досягнення економічного прогресу. В основі дискусії знаходиться невизначеність щодо того, чи слід сприймати різноманітність і множинність механізмів управління, чи слід сприяти узгодженості для активного стримування фрагментації [29]. Очевидно, що зусилля світової спільноти, витрачені на подолання фрагментації, послаблять зусилля, які потрібно спрямовувати на реалізацію принципів і Цілей сталого розвитку. Нова інституціоналізація, базована не тільки на процесах глобалізації, але й транснаціоналізації, створила можливості та обмеження як для глобального, так і для національного управління, яких не було в минулому [30]. Водночас «просторова карта, характерна для традиційного міжнародного політичного світу, зазнала серйозних змін протягом минулого покоління. Ця трансформація охоплює економічні відносини, але виходить далеко за їхні межі» [30].

Глобальні ланцюжки створення вартості переважно стосуються сталого розвитку, оскільки виробництво глобальних товарів і надання послуг на глобальному рівні виходять за межі національних кордонів у соціальних, екологічних та економічних питаннях. Його поява тісно пов'язана з глобалізацією, а можливості та обмеження, які постають перед управлінням глобальним суспільним надбанням, залежать від того, що Дж. Розенау описав як два протилежні процеси, що лежать в основі глобалізації: «Один охоплює всі ті сили, які наполягають на централізації, інтеграції та глобалізації, а другий складається з тих сил, які наполягають на децентралізації, фрагментації та локалізації» [31]. Ці два процеси знаходяться в центрі загальної дискусії щодо фрагментації та згуртованості глобального управління.

Фрагментація має міждисциплінарний характер, тому концепція фрагментації найбільш широко використовується в міжнародному праві [32] та політичних науках. У політичних науках найбільш помітними є дисципліни міжнародних відносин і глобального управління екологічним і сталим розвитком. У найширшому

розумінні цей термін використовується для позначення різноманітності, множинності, розбіжності та розподілу регулятивних повноважень загальних інституційних установок і результатної політики різних сфер міжнародної політики та транснаціональних сфер.

Передумови фрагментації міжнародного права з'явилися в середині ХХ ст. Крім того, поява спеціалізованих і відносно автономних правових інститутів, комплексів і сфер юридичної практики сучасного міжнародного права також породила дослідження фрагментації. Зокрема, серйозне занепокоєння викликало використання відповідних принципів та інститутів спеціалізованих правових систем у поєднанні з неінформованістю про законодавчу та інституційну діяльність у суміжних сферах, а також про загальні принципи та практику міжнародного права [33]. Отже, «з одного боку, глобалізація призводить до посилення одноманітності життя суспільства у всьому світі, з другого, – вона ж призводить і до посилення фрагментації, тобто до появи спеціалізованих і відносно автономних сфер функціонування та структури суспільства, що відбивається і в практиках міжнародних правових відносин» [32].

На рубежі ХХІ ст. термін «фрагментація» був внесений до робочої програми Комісії міжнародного права [34], а незабаром концепція фрагментації була розвинута юристами-міжнародниками. Згодом ця концепція була адаптована дослідниками міжнародних відносин і глобального управління. Теорія режиму як одна з парадигм міжнародних відносин у другій половині ХХ ст. отримала розвиток і передбачала охоплення управлінням різних агентів, включно з державами, міжнародними організаціями та багатонаціональними компаніями. Тоді передбачалося, що ці суб'єкти діятимуть як мовчазні коаліції за однакового розуміння процедур і бажаних результатів [35]. Як зазначають дослідники, «міжнародні режими не слід розглядати як квазіуряди (уряди), метою яких було б створити централізовану владу для управління світовою політикою. Правильніше розглядати режими як інституції, в яких беруть участь держави і дедалі більше також недержавні актори, які прагнуть реалізувати свої довгострокові цілі та структурувати та стабілізувати свої відносини на користь усіх членів режиму» [36].

Концепція фрагментації була особливо підхоплена вченими з галузі екологічного врядування [37; 38], адже, як зазначають дослідники, в екологічній сфері фрагментація є найбільш інтенсивною [39]. У теорії та в політиці міжнародної торгівлі явище фрагментації у виробництві та торгівлі вважається визначальною характеристикою глобальних ланцюгів створення вартості [40]. Вважається, що географічна фрагментація ланцюгів постачання принесла переваги транснаціональним корпораціям. Економія коштів відбулася завдяки виплаті нижчої заробітної плати в неіндустріалізованих країнах, а також через слабку регулювання праці або ж взагалі відсутність його та екологічної практики [41]. Крім того, проблеми були пов'язані зі стандартами на рівні багатосторонньої торговельної системи: по-перше, через встановлення непотрібних або невиправданих обмежень на торгівлю, а по-друге, через невпевненість у дієвості, достовірності та ефективності створеної системи регулювання.

Що стосується рушійних сил, то глобальний лібералізм і неолібералізм здебільшого визначаються як домінуюча ідеологічна траєкторія глобалізації, яка сформувала результати політичного та соціального дискурсу сталого розвитку та економічного прогресу за останні десятиліття. Міжнародні фінансові інституції, багатонаціональні корпорації та професійні еліти сприяли тому, що неоліберальні ідеї, правила та практики стали домінуючими у сферах міжнародної політики [42]. Інституціоналізовані правила вільної торгівлі та ідеї, які підкреслюють переваги вільних ринків, окреслили своє бачення щодо вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем.

Якщо аналізувати на практиці процеси інтеграції, глобалізації та фрагментації, то не всі виграли від глобальної інтеграції. Зрушення в торгівлі та технологічні зміни завдали шкоди деяким групам країн, особливо тим, які через недостатній рівень розвитку не в змозі подолати глобальні виклики та фінансову нестабільність. Ситуація загострюється після кожної чергової фінансової кризи або запровадження нових торговельних обмежень. Сповільнення темпів економічного зростання, темпів глобалізації, торговельна та фінансова нестабільність розбалансовують світову економіку, тому (залежно від тенденцій розвитку) або стимулюють глобалізацію, або пришвидшують фрагментацію (рис. 2).

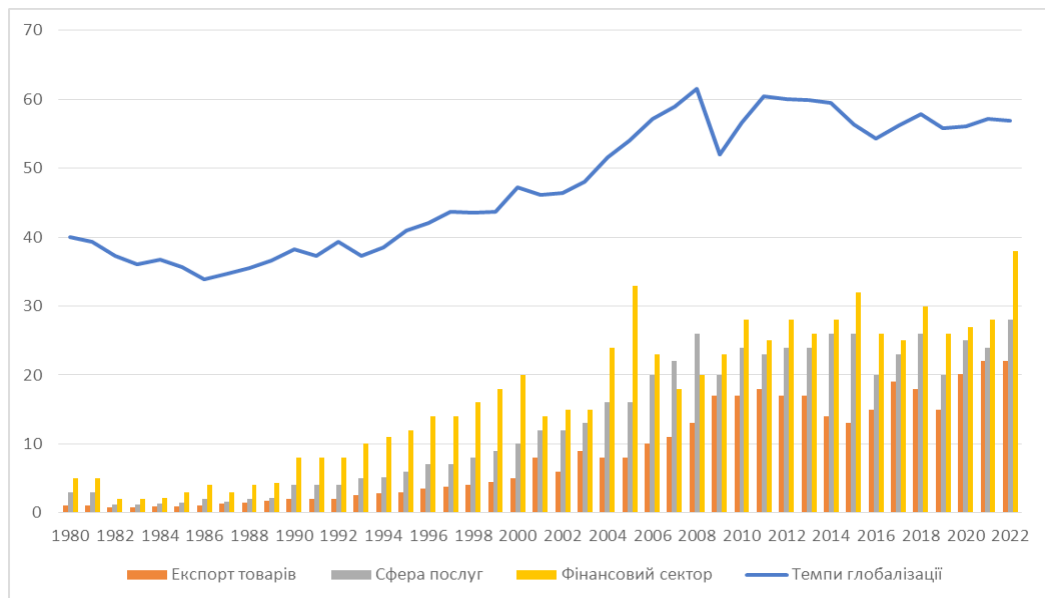


Рис. 2. Глобальний експорт потоків товарів, послуг і фінансів із врахуванням темпів глобалізації, трлн дол. США

Джерело: побудовано за даними IMF balance of payments, World Bank, Global Trade Alert, Our World in Data.

Звичайно, країни завжди встановлювали деякі обмеження на торгівлю товарами, послугами та активами з міркувань економічної та національної безпеки. Збої в ланцюгах постачання під час пандемії COVID-19 також посилили увагу до економічної безпеки та підвищення стійкості організації постачання. З моменту спалаху захворювання в презентаціях про доходи компаній згадки про повернення виробництва, «приземлення» іноземних компаній і розвиток партнерства з компаніями з довколишніх країн збільшилися майже вдесятеро. Ризик полягає в тому, що політичні заходи впливу, вжиті заради економічної або національної безпеки, можуть мати непередбачені наслідки або можуть бути навмисно використані для отримання економічних вигод за чужий рахунок. Сьогодні важко кількісно оцінити втрати від фрагментації світової економіки, але подальше її поширення може негативно вплинути на сталий розвиток. Безперечно, є локальні процеси фрагментації, які мають постійний характер і не несуть небезпеку геополітичного характеру, проте є виклики, які ще більше розхитуватимуть світ, який і так є нестабільним безпеково та фінансово і фрагментований за соціальними та екологічними наслідками.

Висновки. З огляду на гострі геополітичні проблеми фрагментація світової економіки буде посилюватися. І не останню роль у цих процесах відіграє війна в Україні, яка по-різному впливає на регіони світу [43]. Війна в Україні та введені через неї санкції проти росії поглиблюють дисбаланси у світовій економіці та посилюють ту геополітичну напруженість, що була пов'язана з торговельною війною США та Китаю та вважалась загрозою світовій економіці. Наслідки посилення фрагментації негативно вплинуть на світову економіку та глобальний економічний прогрес: зростання обмежень на транскордонне переміщення капіталу, робочої сили та міжнародних платежів. Вона також може перешкоджати багатосторонньому співробітництву країн задля забезпечення глобальних суспільних благ. Ціна такої фрагментації особливо висока в короткостроковій перспективі, оскільки зміна вже порушених транскордонних потоків і налагодження нових потребує багато часу.

Вважаємо, що для збереження діяльності та впливовості глобальних інституцій, відновлення стабільності глобальної системи та зменшення фрагментації глобальної платіжної системи потрібне відновлення довіри до системи СОТ та зменшення протекціоністських заходів, диверсифікація експорту та відновлення глобальних ланцюгів доданої вартості, які були втрачені через пандемію та війну в Україні, відновлення інвестиційної активності та врегулювання проблеми боргу, диверсифікація джерел енергії та постачання продовольства, відновлення уваги світової спільноти до екологічних проблем за пріоритетів сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Atilgan A. *Global Constitutionalism. A Socio-Legal Perspective*. Heidelberg: Springer, 2018. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-662-55647-4>
2. Андрущенко А. М., Бурляй А. П., Костюк В. С. та ін. *Економічна теорія*: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 520 с.
3. Антонюк Л. Міжнародна конкурентоспроможність і регіональний аспект. *Міжнародна економічна політика*. 2005. Вип. 2(1). С. 44-68.
4. Barrientos S., Gereffi G., Rossi A. Economic and Social Upgrading in Global Production Networks: Developing a Framework for Analysis. *Capturing the Gains Working Paper*. 2010. Vol. 3 URL: <http://www.capturingthegains.org/pdf/ctg-wp-2010-03.pdf>
5. *Економічні системи*: монографія. Т. 4) ред. Г. І. Башнянин. Львів: Ліга-Прес, 2013. 508 с.
6. Wartney J., Lawson R., Holcombe R. *The Size and Functions of Government and Economic Growth*. Washington, 1998. 53 p.
7. Gereffi G., Fernandez-Stark K. *The Offshore Services Industry: A Global Value Chain Approach*. Durham: Center on Globalization, Governance & Competitiveness, 2010. 231 p.
8. Cusolito A. P., Maloney W. F. *Productivity Revisited: Shifting Paradigms in Analysis and Policy*. Washington, DC: World Bank, 2018. DOI: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1334-4>
9. Лук'яненко Д. Г., Поручник А. М., Столярчук Я. М. *Міжнародна економіка*: підручник. К.: КНЕУ, 2014. 762 с.
10. Горбач Л. М., Плотніков О. В. *Міжнародні економічні відносини*: підручник. К.: Кондор, 2005. 266 с.
11. Лук'яненко Д. Г., Поручник А. М., Колот А. М. *Глобальна економіка XXI століття: людський вимір*: монографія / ред. Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник. К.: КНЕУ, 2008. 420 с.
12. Gwartney J. D., Stroup R. L. *What Everyone Should Know About Economics And Prosperity*. 1993. URL: <https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/WhatEveryoneShoudKnowEconomics.pdf>
13. Філіпенко А. *Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність*. К.: Знання, 2007. 670 с.
14. Gereffi G., Frederick S. The Global Apparel Value Chain, Trade and the Crisis: Challenges and Opportunities for Developing Countries. *Global Value Chains in a Postcrisis World: A Development Perspective*. Washington, DC: The World Bank, 2010. Pp. 157-208. DOI: <https://doi.org/10.1596/1813-9450-5281>
15. Швиданенко О. А. Новітня парадигма глобалізації: світоцілісність чи альтернативи розвитку? *Міжнародна економічна політика*. 2006. Вип. 3. С. 5-29.
16. Schumpeter J. A. *Capitalism, Socialism and Democracy*. 1st ed. London: Routledge, 2010. 456 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203857090>
17. Hettne B. Beyond the «New» Regionalism. *New Political Economy*. 2005. Vol. 10(4). Pp. 543-571. DOI: <https://doi.org/10.1080/13563460500344484>
18. Saving Dollar Bills: Reducing Fragmentation, Overlap, and Duplication in Federal Programs. *GAO.gov*: Website. 26.04.2018. URL: <https://www.gao.gov/blog/2018/04/26/saving-dollar-bills-reducing-fragmentation-overlap-and-duplication-in-federal-programs>

19. Ribeiro-Hoffmann A. Inter- and Transregionalism. *The Oxford Handbook of Comparative Regionalism* / Eds: T. A. Börzel, Th. Risse. Oxford, 2016. Pp. 600-620.
20. Rüländ J. Balancers, Multilateral Utilities or Regional Identity Builders? International Relations and the Study of Interregionalism. *Journal of European Public Policy*. 2010. Vol. 17(8). DOI: <https://doi.org/10.1080/13501763.2010.513586>
21. Horn H., Mavroidis P. C., Sapir A. *Beyond the WTO? The Anatomy of EU and US Preferential Trade Agreements*. 2009. (Bruegel Blueprint Series. Vol. VII). DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.1411066>
22. Bown Ch. P. Mega-Regional Trade Agreements and the Future of the WTO. *Global Policy*. 2016. Vol. 8(1). Pp. 107-112. DOI: <https://doi.org/10.1111/1758-5899.12391>
23. Low P., Yeo Chai Ming M. The Implications of Mega-Regional Trade Agreements on the World Trade Organization. *Trade Regionalism in the Asia-Pacific: Developments and Future Challenges*. Singapore, 2016. Pp. 323-340. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1355/9789814695459-020/html>
24. Daly T. G. Democratic Decay in 'Keystone' Democracies: The Real Threat to Global Constitutionalism? *International Journal of Constitutional Law*. 2017. URL: <https://www.icconnectblog.com/2017/05/democratic-decay-in-keystonedemocracies-the-real-threat-to-global-constitutionalism-i-connect-column>
25. Georgieva K., Gopinath G., Pazarbasioglu C. Why We Must Resist Geoeconomic Fragmentation – And How. *IMF blog*: Website. 22.05.2022. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/05/22/blog-why-we-must-resist-geoeconomic-fragmentation>
26. Gertz G. Did Trump's tariffs benefit American workers and national security? *Brookings*: Website. 10.09.2020. URL: <https://www.brookings.edu/policy2020/votervital/did-trumps-tariffs-benefit-american-workers-and-national-security>
27. Scholz F. Die Theorie der fragmentierenden Entwicklung. *Geographische Rundschau*. 2002. Vol. 54(10). S. 6-11. URL: <https://www.docesity.com/de/die-theorie-der-fragmentierenden-entwicklung/7822587>
28. Scholz F. Globalisierung und «neue Armut». *Geographische Rundschau*. 2003. Vol. 55(10). S. 11-13.
29. Ivanova M., Roy J. The architecture of global environmental governance: Pros and cons of multiplicity. *Global environmental governance: Perspectives on the current debate*. New York, 2007. URL: <https://centerforunreform.org/2007/01/25/the-architecture-of-global-environmental-governance-pros-and-cons-of-multiplicity>
30. Ruggie J. G. Reconstituting the global public domain — issues, actors, and practices. *European Journal of International Relations*. 2004. Vol. 10(4). Pp. 499-531. URL: https://scholar.harvard.edu/files/john-ruggie/files/reconstituting_the_global_public_domain.pdf. DOI: <https://doi.org/10.1177/1354066104047847>
31. Rosenau J. N. Globalization and governance: Bleak prospects for sustainability. *Internationale Politik und Gesellschaft*. 2003. Vol. 3. Pp. 11-29. URL: https://www.fes.de/ipg/ONLINE3_2003/ARTROSENAU.PDF
32. Перфільєва А. О. Фрагментація міжнародного права як чинник становлення сучасного міжнародного правового порядку. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Право*. 2021. № 1(2). DOI: <https://doi.org/10.32342/2709-6408-2021-1-2-22>
33. Fragmentation of international law: Difficulties arising from the diversification and expansion of international law. Agenda item 11. Document A/CN.4/L.682 and Add.1. Report of the Study Group of the International Law Commission, finalized by Mr. Martti Koskenniemi. 2006. URL: http://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_l682.pdf
34. *Yearbook of the International Law Commission 2000. Volume II. Part two. Report of the Commission to the General Assembly on the work of its fifty-second session*. N. Y.; Geneva, 2006. 156 p. URL: http://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2000_v2_p2.pdf
35. Verbeek B. Regime theory in International Relations. *Encyclopedia of power*. 2011. Pp. 559-562. URL: https://www.academia.edu/22634943/Regime_Theory_In_International_Relations
36. Bradford A. Regime Theory. *Columbia Law School Scholarship Archive*: Website. 2007. URL: <https://core.ac.uk/reader/230160950>
37. Andresen S. Global environmental governance: UN fragmentation and co-ordination. *Yearbook of international co-operation on environment and development 2001/2002*. London, 2001. Pp. 19-26. URL: <https://www.cbd.int/doc/articles/2002/-a-00201.pdf>
38. Bernstein S., Ivanova M. Institutional fragmentation and normative compromise in global environmental governance: What prospect for re-embedding. *Global liberalism and political order: Towards a new grand compromise?* Albany: SUNY Press. 2007. Pp. 161-186.
39. Власенко В. Роль фрагментації міжнародного права та процесів глобалізації у становленні екологічної економіки. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2016. № 1/2(17). Pag. 108-110. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/108_110_Rol%20fragmentatsiYi%20mlzharodnog%20prava%20ta%20protseIv%20globalzatsiYi%20u%20stanovlenni%20ekologIchnoYi%20ekonomIki.pdf
40. Stephenson S. *Global value chains: The new reality of international trade*. Geneva: The International Centre for Trade and Sustainable Development; World Economic Forum, 2013. URL: <http://e15initiative.org/wp-content/uploads/2015/09/E15-GVCs-Stephenson-Final.pdf>
41. Sobel-Read K. B. Global value chains: A framework for analysis. *Transnational Legal Theory*. 2014. Vol. 5(3). Pp. 364-407. DOI: <https://doi.org/10.5235/20414005.5.3.364>

42. Bartley T. Institutional emergence in an era of globalization: The rise of transnational private regulation of labor and environmental conditions. *American Journal of Sociology*. 2007. Vol. 113(2). Pp. 297-351. DOI: <https://doi.org/10.1086/518871>
43. Kammer A., Azour J., Selassie A. A., Goldfajn I., Rhee Ch. Y. How War in Ukraine Is Reverberating Across World's Regions. *IMF blog*: Website. 15.03.2022. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/03/15/blog-how-war-in-ukraine-is-reverberating-across-worlds-regions-031522>

References

1. Atilgan, A. (2018). *Global Constitutionalism. A Socio-Legal Perspective*. Heidelberg: Springer. Retrieved from <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-662-55647-4>
2. Andryushchenko, A. M., Burluyay, A. P., & Kostyuk, V. S., et al. (2009). *Ekonomichna teoriya [Economic theory]*: Manual. K.: Center of educational literature. [in Ukrainian].
3. Antonyuk, L. (2005). Mizhnarodna konkurentospromozhnist' i rehional'nyy aspekt [International competitiveness and regional aspect]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka – International economic policy*, 2(1), 44-68. [in Ukrainian].
4. Barrientos, S., Gereffi, G., & Rossi, A. (2010). Economic and Social Upgrading in Global Production Networks: Developing a Framework for Analysis. *Capturing the Gains Working Paper*, 3. Retrieved from <http://www.capturingthegains.org/pdf/ctg-wp-2010-03.pdf>
5. Bashnyanyn, H. I. (Ed.) (2013). *Ekonomichni systemy [Economic systems]*. Vol. 4. Lviv: League-Press. [in Ukrainian].
6. Gwartney, J., Lawson, R., & Holcombe, R. (1998). *The Size and Functions of Government and Economic Growth*. Washington.
7. Gereffi, G., & Fernandez-Stark, K. (2010). *The Offshore Services Industry: A Global Value Chain Approach*. Durham: Center on Globalization, Governance & Competitiveness.
8. Cusolito, A. P., & Maloney, W. F. (2018). *Productivity Revisited: Shifting Paradigms in Analysis and Policy*. Washington, DC: World Bank. DOI: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1334-4>
9. Lukyanenko, D. H., Poruchnyk, A. M., & Stolyarchuk, Ya. M. (2014). *Mizhnarodna ekonomika [International Economy]*: Textbook K.: KNEU. [in Ukrainian].
10. Horbach, L. M., & Plotnikov, O. V. (2005). *Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny [International Economic Relations]*: Textbook. K.: Condor. [in Ukrainian].
11. Lukyanenko, D. H. (Ed.), Poruchnyk, A. M. (Ed.), & Kolot, A. M. (2008). *Hlobal'na ekonomika XXI stolittya: lyuds'ky vymir [The global economy of the 21st century: the human dimension]*. K.: KNEU. [in Ukrainian].
12. Gwartney, J. D., & Stroup, R. L. (1993). *What Everyone Should Know About Economics And Prosperity*. Retrieved from <https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/WhatEveryoneShouldKnowEconomics.pdf>
13. Filipenko, A. (2007). *Hlobal'ni formy ekonomichnoho rozvytku: istoriya i suchasnist' [Global forms of economic development: history and modernity]*. K.: Knowledge. [in Ukrainian].
14. Gereffi, G., & Frederick, S. (2010). The Global Apparel Value Chain, Trade and the Crisis: Challenges and Opportunities for Developing Countries. In *Global Value Chains in a Postcrisis World: A Development Perspective* (pp. 157-208). Washington, DC: The World Bank. DOI: <https://doi.org/10.1596/1813-9450-5281>
15. Shvydanenko, O. A. (2006). Novitnya paradyhma hlobalizatsiyi: svitotsilislisnist' chy al'ternatyvy rozvytku? [The newest paradigm of globalization: globalism or development alternatives?]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka – International economic policy*, 3, 5-29. [in Ukrainian].
16. Schumpeter, J. A. (2010). *Capitalism, Socialism and Democracy*. 1st ed. London: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203857090>
17. Hettne, B. (2005). Beyond the «New» Regionalism. *New Political Economy*, 10(4), 543-571. DOI: <https://doi.org/10.1080/13563460500344484>
18. Saving Dollar Bills: Reducing Fragmentation, Overlap, and Duplication in Federal Programs (2018, Apr 26). *GAO.gov*: Website. Retrieved from <https://www.gao.gov/blog/2018/04/26/saving-dollar-bills-reducing-fragmentation-overlap-and-duplication-in-federal-programs>
19. Ribeiro-Hoffmann, A. (2016). Inter- and Transregionalism. In *The Oxford Handbook of Comparative Regionalism* (pp. 600-620). Oxford.
20. Rüländ, J. (2010). Balancers, Multilateral Utilities or Regional Identity Builders? International Relations and the Study of Interregionalism. *Journal of European Public Policy*, 17(8). DOI: <https://doi.org/10.1080/13501763.2010.513586>
21. Horn, H., Mavroidis, P. C., & Sapir, A. (2009). *Beyond the WTO? The Anatomy of EU and US Preferential Trade Agreements*. (Bruegel Blueprint Series. Vol. VII). DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.1411066>
22. Bown, Ch. P. (2016). Mega-Regional Trade Agreements and the Future of the WTO. *Global Policy*, 8(1), 107-112. DOI: <https://doi.org/10.1111/1758-5899.12391>
23. Low P., & Yeo Chai Ming M. (2016). The Implications of Mega-Regional Trade Agreements on the World Trade Organization. In *Trade Regionalism in the Asia-Pacific: Developments and Future Challenges* (pp. 323-340). Singapore. Retrieved from <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1355/9789814695459-020/html>

24. Daly, T. G. (2017). Democratic Decay in 'Keystone' Democracies: The Real Threat to Global Constitutionalism? *International Journal of Constitutional Law*. Retrieved from <https://www.iconnectblog.com/2017/05/democratic-decay-in-keystonedemocracies-the-real-threat-to-global-constitutionalism-i-connect-column>
25. Georgieva, K., Gopinath, G., & Pazarbasioglu, C. (2022, May 22). Why We Must Resist Geoeconomic Fragmentation – And How. *IMF blog*: Website. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/05/22/blog-why-we-must-resist-geoeconomic-fragmentation>
26. Gertz, G. (2020, Sep 10). Did Trump's tariffs benefit American workers and national security? *Brookings*: Website. Retrieved from <https://www.brookings.edu/policy2020/votervital/did-trumps-tariffs-benefit-american-workers-and-national-security/>
27. Scholz, F. (2002). Die Theorie der fragmentierenden Entwicklung [The theory of fragmented development]. *Geographische Rundschau – Geographical review*, 54(10), 6-11. Retrieved from <https://www.doccity.com/de/die-theorie-der-fragmentierenden-entwicklung/7822587> [in German].
28. Scholz, F. (2003). Globalisierung und «neue Armut» [Globalization and «new poverty»]. *Geographische Rundschau – Geographical review*, 55(10), 11-13 [in German].
29. Ivanova, M., & Roy, J. (2007). The architecture of global environmental governance: Pros and cons of multiplicity. In *Global environmental governance: Perspectives on the current debate*. New York. Retrieved from <https://centerforunreform.org/2007/01/25/the-architecture-of-global-environmental-governance-pros-and-cons-of-multiplicity>
30. Ruggie, J. G. (2004). Reconstituting the global public domain – issues, actors, and practices. *European Journal of International Relations*, 10(4), 499-531. Retrieved from https://scholar.harvard.edu/files/john-ruggie/files/_reconstituting_the_global_public_domain.pdf. DOI: <https://doi.org/10.1177/1354066104047847>
31. Rosenau, J. N. (2003). Globalization and governance: Bleak prospects for sustainability. *Internationale Politik und Gesellschaft – International politics and society*, 3, 11-29. Retrieved from https://www.fes.de/ipg/ONLINE3_2003/ARTROSENAU.PDF
32. Perfilyeva, A. O. (2021). Frahmentatsiya mizhnarodnoho prava yak chynnyk stanovlennya suchasnoho mizhnarodnoho pravovoho poryadku [Fragmentation of international law as a factor in the formation of the modern international legal order]. *Visnyk Universytetu imeni Al'freda Nobelya. Seriya: Pravo – Bulletin of Alfred Nobel University. Series: Law*. DOI: <https://doi.org/10.32342/2709-6408-2021-1-2-22> [in Ukrainian].
33. Fragmentation of international law: Difficulties arising from the diversification and expansion of international law. Agenda item 11. Document A/CN.4/L.682 and Add.1. Report of the Study Group of the International Law Commission, finalized by Mr. Martti Koskeniemi (2006). Retrieved from http://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_l682.pdf
34. *Yearbook of the International Law Commission 2000. Volume II. Part two. Report of the Commission to the General Assembly on the work of its fifty-second session* (2006). N. Y.; Geneva. Retrieved from http://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2000_v2_p2.pdf
35. Verbeek, B. (2011). Regime theory in International Relations. In *Encyclopedia of power*. Pp. 559-562. Retrieved from https://www.academia.edu/22634943/Regime_Theory_In_International_Relations
36. Bradford, A. (2007). Regime Theory. *Columbia Law School Scholarship Archive*: Website. Retrieved from <https://core.ac.uk/reader/230160950>
37. Andresen, S. (2001). Global environmental governance: UN fragmentation and co-ordination. In *Yearbook of international co-operation on environment and development 2001/2002* (pp. 19-26). London. Retrieved from <https://www.cbd.int/doc/articles/2002/-a-00201.pdf>
38. Bernstein, S., & Ivanova, M. (2007). Institutional fragmentation and normative compromise in global environmental governance: What prospect for re-embedding. In *Global liberalism and political order: Towards a new grand compromise?* (pp. 161-186). Albany: SUNY Press.
39. Vlasenko, V. (2016). Rol' frahmentatsiyi mizhnarodnoho prava ta protsesiv hlobalizatsiyi u stanovlenni ekolohichnoyi ekonomiky [The role of fragmentation of international law and processes of globalization in the formation of ecological economy]. *Jurnalul juridic national: teorie și practică – The national legal journal: theory and practice*, 1/2(17), 108-110. Retrieved from https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/108_110_RoI%20fragmentatsIYi%20mIzhnarodnogo%20prava%20ta%20protsesIv%20gIobalIzatsIYi%20u%20stanovlennI%20ekolohIchnoYi%20ekonomIki.pdf [in Ukrainian].
40. Stephenson, S. (2013). *Global value chains: The new reality of international trade*. Geneva: The International Centre for Trade and Sustainable Development; World Economic Forum. Retrieved from <http://e15initiative.org/wp-content/uploads/2015/09/E15-GVCs-Stephenson-Final.pdf>
41. Sobel-Read, K. B. (2014). Global value chains: A framework for analysis. *Transnational Legal Theory*, 5(3), 364-407. DOI: <https://doi.org/10.5235/20414005.5.3.364>
42. Bartley, T. (2007). Institutional emergence in an era of globalization: The rise of transnational private regulation of labor and environmental conditions. *American Journal of Sociology*, 113(2), 297-351. DOI: <https://doi.org/10.1086/518871>
43. Kammer, A., Azour, J., Selassie, A. A., Goldfajn, I., & Rhee, Ch. Y. (2022, Mar 15). How War in Ukraine Is Reverberating Across World's Regions. *IMF blog*: Website. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/03/15/blog-how-war-in-ukraine-is-reverberating-across-worlds-regions-031522>

Zapukhlyak V. Z., Zhyvko M. A. Global economic progress in a fragmented world.

Over the past decade, the global economy has experienced a number of overlapping crises, so we are increasingly talking about poly-crises, which are difficult to predict and affect economic progress. Regional integration has turned into an essential determinant of globalization processes. In the context of scientific discussions on the main transformation features of the modern global political system, global and regional studies certainly remain relevant, especially considering the fact that regionalization processes have acquired the status of an independent analysis level, while geopolitics and geo-economics have acquired a fundamentally new capacity of impact on global processes. The article aims to examine the impact of the fragmentation of the world economy on global economic progress. The peculiarities of economic development in conditions of fragmentation and its impact on global economic progress are identified. The interdisciplinary nature of global economic fragmentation is outlined. The article argues that the impact of fragmentation on economic progress is negative for the global economy, which is in crisis after decades of increasing economic integration. The conceptual approaches to the geopolitical role and economic capacity of actors involved in the processes of ensuring global economic progress are examined. Fragmentation and its connection with regionalization processes in the global economy are analyzed. The fact that the disruption of trade relations will affect low-income countries the most is emphasized. The article reveals that fragmentation has increased under the impact of crisis phenomena, namely the 2008–2009 global financial crisis, trade wars, sanctions policy, disintegration processes in the EU, the COVID-19 pandemic, and the Russian war in Ukraine. The functions of interregional interaction are determined. The article notes that the institutionalization of the global system promotes the expansion of full-fledged cooperation, the development of principles and rules of interaction, and the search for optimal ways to solve global problems and combine the resources of the parties involved more efficiently. The global export of goods, services, and financial flows is analyzed considering the pace of globalization.

Keywords: global economic progress, global economic fragmentation, economic development, globalization, crises, regional integration, global supply chains, integration, regionalization.

Запукхляк Віталій Зіновійович – кандидат економічних наук, докторант кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету (e-mail: vitaliyzapukhlyak@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8976-4477>).

Zapukhlyak Vitaliy Zinoviiovych – PhD (Econ.), Doctoral Postgraduate of the Department of international economics of the West Ukrainian National University.

Живко Максим Андрійович – кандидат економічних наук, заступник директора навчально-наукового інституту міжнародних відносин імені Б. Д. Гаврилишина Західноукраїнського національного університету (email: m.zhyvko.wuni.edu.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7663-5737>).

Zhyvko Maksym Andriyovych – Ph.D. (Econ.), Deputy Director of the Academic Institute of International Relations n.a. B. D. Havrylyshyn of the West Ukrainian National University.

Надійшло 02.10.2022 р.